

Đánh giá nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch thông qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa của người dân miền Trung, Việt Nam

Nguyễn Đắc Quỳnh Anh*, Nguyễn Minh Tuấn**

Trường Đại học Duy Tân, Đà Nẵng*

Bệnh viện 199, Đà Nẵng**

Đặt vấn đề: Bệnh tim mạch là nhóm bệnh lý đòi hỏi quá trình theo dõi liên tục, điều trị lâu dài và dự phòng chủ động. Trong giai đoạn đại dịch Covid-19 đang tạo ra những tác động to lớn đến toàn thế giới, việc ứng dụng mô hình khám chữa bệnh từ xa (telemedicine) vào quá trình chăm sóc sức khỏe tim mạch cho người dân là vô cùng cần thiết, góp phần đảm bảo khả năng tiếp cận dịch vụ y tế, duy trì kết nối bác sĩ bệnh nhân từ đó nâng cao mức độ bao phủ y tế toàn dân.

Mục tiêu: Mô tả thực trạng và nhu cầu sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa cho dự phòng, điều trị, chăm sóc sức khỏe tim mạch của người dân khu vực miền Trung, Việt Nam. Xác định một số yếu tố liên quan đến nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa của đối tượng nghiên cứu.

Phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu mô tả cắt ngang được tiến hành từ tháng 11/2020 đến tháng 07/2021 trên 430 người dân đang sinh sống tại thành phố Huế và thành phố Đà Nẵng, Việt Nam thông qua hình thức phỏng vấn trực tiếp.

Kết quả: Độ tuổi trung bình của đối tượng nghiên cứu là $41,2 \pm 3,21$, 27,1% hiện đang mắc phải ít nhất một bệnh lý tim mạch, 21,6% đã từng nghe về dịch vụ khám chữa bệnh từ xa và 6,3% hiện đang sử dụng dịch vụ này để chăm sóc sức khỏe tim mạch cho bản thân và gia đình. 47,6% người tham gia mong muốn được sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa để điều trị, dự phòng bệnh lý tim mạch, nội dung được quan tâm nhiều nhất là dấu hiệu nhận biết bệnh lý sớm và phương pháp điều trị tại nhà.

Các yếu tố liên quan đến nhu cầu của người dân là: tuổi; trình độ văn hóa, trình trạng bệnh lý tim mạch đang mắc phải và khả năng tiếp cận thông tin.

Kết luận: Nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch thông qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa của người dân tương đối cao. Ngày nay, khi dịch Covid19 đang có những tác động tiêu cực đến hoạt động khám chữa bệnh, cần ứng dụng hình thức chăm sóc này để đáp ứng kịp thời nhu cầu cộng đồng và đảm bảo tính liên tục của hệ thống chăm sóc sức khỏe toàn dân.

Từ khóa: Sức khỏe tim mạch, nhu cầu, khám chữa bệnh từ xa

ĐẶT VẤN ĐỀ

Bệnh tim mạch là những rối loạn của tim và mạch máu, bao gồm: các bệnh mạch máu, bệnh cơ tim, loạn nhịp tim, suy tim và bệnh van tim. Đây là nhóm bệnh lý có thể xảy ra ở mọi lứa tuổi, giới tính, khó có thể chữa khỏi hoàn toàn, đòi hỏi sự điều trị, theo dõi lâu dài, cần trọng và chăm sóc thường xuyên, dự phòng chủ động [7]. Trong những năm gần đây, bệnh lý tim mạch đang dần trở thành nguyên nhân gây tử vong hàng đầu trên toàn cầu, chiếm tới 10% gánh nặng bệnh tật và làm chết khoảng 16 – 17 triệu người mỗi năm [3]. Với những tính chất trên, việc chăm sóc sức khỏe tim mạch cần được chú trọng và thực hiện liên tục, để đảm bảo dự phòng tối đa các bệnh lý hay biến chứng liên quan. Đại dịch Covid-19 đã tạo ra nhiều thách thức cho hoạt động khám chữa bệnh, cản trở sự tiếp cận của người dân với các dịch vụ y tế. Với mục tiêu “Chung sống cùng đại dịch”, xây

dựng trạng thái “Bình thường mới”, việc áp dụng các phương pháp nhằm giữ vững kết nối bác sĩ - người bệnh, đơn vị Y tế - cộng đồng và đảm bảo chất lượng chăm sóc sức khỏe nhân dân là vô cùng cần thiết.

Theo Tổ chức y tế thế giới, khám chữa bệnh từ xa là khái niệm chỉ việc cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, trong đó người bệnh và nhà cung cấp không cần phải tiếp xúc trực tiếp về mặt địa lý mà thông qua sự hỗ trợ của công nghệ thông tin, truyền thông để trao đổi thông tin, nhằm chẩn đoán, đánh giá và điều trị, chăm sóc sức khỏe, từ đó nâng mức độ bao phủ sức khỏe toàn dân bằng cách cải thiện khả năng tiếp cận của người bệnh với các dịch vụ y tế chất lượng, tiết kiệm chi phí, xóa bỏ khó khăn về khoảng cách địa lý, ngăn trở do dịch bệnh [4].

66% người dân tại Mỹ năm 2019 sẵn sàng sử dụng y học từ xa, trong đó 8% đã trải nghiệm mô hình này, gần 70% người bệnh thường xuyên sử dụng các ứng dụng hoặc thiết bị hỗ trợ theo dõi sức khỏe cá nhân tại nhà. 32% thực sự hài lòng với mô hình chăm sóc này [1]. Năm 2020, Việt Nam đã đưa vào hoạt động hơn 1.000 cơ sở y tế khám chữa bệnh từ xa tại 63 tỉnh thành và mang lại nhiều hiệu quả tích cực. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá nhu cầu sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa cho chăm sóc sức khỏe tim mạch của người dân miền Trung, Việt Nam.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu mô tả cắt ngang được tiến hành trên 430 người trưởng thành được lựa chọn ngẫu

nhiên, đang sinh sống tại thành phố Huế và thành phố Đà Nẵng, từ tháng 11/2020 đến tháng 07/2021.

Thông tin được thu thập bằng hình thức phỏng vấn trực tiếp, nhu cầu sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa dựa trên bộ công cụ đánh giá theo thang đo Likert 5 mức. Các biến số nghiên cứu bao gồm: Thông tin chung của đối tượng nghiên cứu, tiền sử mắc các bệnh tim mạch, tình trạng sức khỏe tim mạch hiện tại, thực trạng tiếp cận dịch vụ chăm sóc sức khỏe tim mạch từ xa, nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch thông qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa.

Số liệu được nhập bằng Epi data và xử lý bằng SPSS 20.0. Kết quả được báo cáo dưới dạng tổng hợp, tần số và tỷ lệ.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu được tiến hành trên 430 người dân có độ tuổi trung bình là $41,2 \pm 3,21$ với 28% trên 60 tuổi, trình độ học vấn của nhóm nghiên cứu tương đối cao với 31,2% có trình độ từ THPT trở lên. Về phân bố địa lý, 47% người tham gia đang sinh sống tại Đà Nẵng và 53% đang sống tại Huế. Tỷ lệ giới tính tương đối cân bằng (nam/nữ: 51%/49%), đa số đối tượng nghiên cứu đều có khả năng tạo ra thu nhập (52%), 96,2% đã có BHYT và có kinh tế gia đình từ mức ổn định trở lên (98,8%). Đáng chú ý có 6,9% người tham gia đang sống một mình và 27,1% hiện đang mắc ít nhất một bệnh lý tim mạch. Trong đó, bệnh lý về mạch máu, tăng huyết áp chiếm tỷ lệ cao nhất (46,1%), bệnh lý liên quan đến loạn nhịp tim chiếm tỷ lệ thấp nhất (6%).

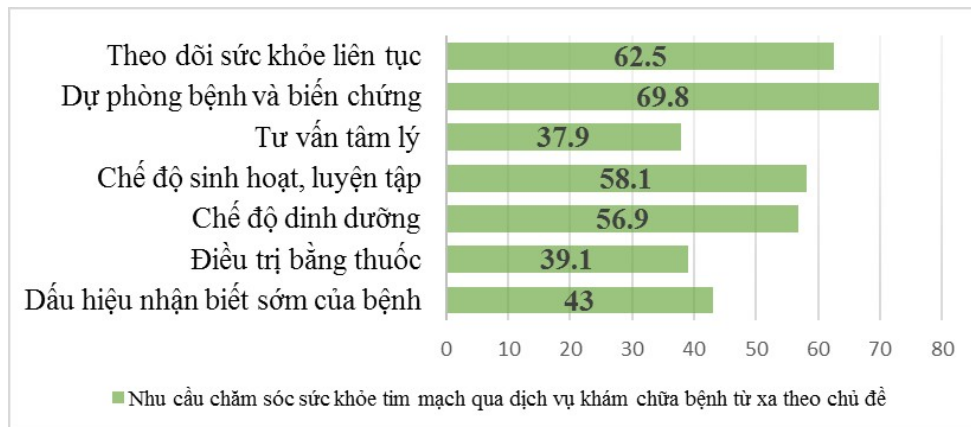
Bảng 1. Phân bố bệnh lý tim mạch trên nhóm đối tượng nghiên cứu

Bệnh lý	Số lượng (n)	Tỷ lệ (%)
Bệnh mạch máu, tăng huyết áp	54	46,1
Bệnh cơ tim	16	13,7
Loạn nhịp tim	7	6,0
Bệnh van tim	35	29,9
Bệnh suy tim	5	4,3

Khi được hỏi về thực trạng sử dụng dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa, 21,6% người dân trả lời rằng họ từng nghe qua và 6,3% vẫn đang tiếp tục sử dụng dịch vụ này để chăm sóc sức khỏe tim mạch cho bản thân và gia đình. Đa phần người dân biết đến hệ thống chăm sóc sức khỏe từ xa thông qua tư vấn của cán bộ y tế từ những lần khám trực tiếp (31,7%), TV/báo/đài (24,6%) và Internet (21,5%). Với những người đã sử dụng dịch vụ, nội dung họ được tư vấn chủ yếu là dấu hiệu bệnh (29,4%); phương pháp điều trị tại nhà (thuốc, chế độ ăn và sinh hoạt tại nhà) (24,6%) và cách thức dự phòng biến chứng bệnh (19,8%). Bên cạnh đó, người dân đã ý thức được nhiều lợi ích mà dịch vụ

chăm sóc sức khỏe từ xa mang lại: đảm bảo an toàn phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm (52,4%), tiết kiệm thời gian (36,1%), tiết kiệm chi phí (27,1%) và đảm bảo điều trị liên tục (22,4%). Những cản trở ảnh hưởng đến quá trình tiếp cận chăm sóc sức khỏe tim mạch của người dân mà nghiên cứu ghi nhận được là: lo lắng không đảm bảo chất lượng khám chữa bệnh (32,9%), hạn chế về công nghệ, thiết bị, đường truyền (25,6%) và khó khăn trong lựa chọn, kết nối với bác sĩ (21,3%).

Về nhu cầu sử dụng dịch vụ chăm sóc sức khỏe tim mạch từ xa, kết quả thu được cho thấy 41,6% đối tượng nghiên cứu mong muốn được sử dụng dịch vụ này.

Hình 1. Nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa

Hầu hết đối tượng nghiên cứu đều thể hiện sự quan tâm trong việc sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa để dự phòng và hạn chế biến chứng của các bệnh lý tim mạch (69,8%) và có mong muốn được theo dõi sức khỏe tại nhà (huyết áp, mạch, các dấu hiệu bất thường liên quan đến tim mạch...)

(62,5%). Nhu cầu được tư vấn thêm về chế độ sinh hoạt, luyện tập, chế độ dinh dưỡng cũng tương đối cao, lần lượt chiếm 56,9% và 58,1%. Đặc biệt, có 37,9% mong muốn sẽ được hỗ trợ thêm về tâm lý trong quá trình điều trị bệnh lý tim mạch thông qua hình thức khám chữa bệnh từ xa.

Bảng 2. Các yếu tố liên quan đến nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch qua dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa

Yếu tố		Tần số (n)	Tỷ lệ (%)	OR (95% CI)	p
Giới tính	Nam	219	51	1	0,898
	Nữ	211	49	1,025 (0,704 – 1,492)	
Tuổi	≥ 60	120	28	1	<0,001
	< 60	310	72	3,029 (1,120 – 8,190)	

Trình độ học vấn	Từ THPT trở lên	134	31,2	1	0,021
	Dưới THPT	296	68,8	1,090 (0,727 - 2,635)	
Bảo hiểm y tế	Không	16	3,8	1	0,078
	Có	414	96,2	0,658 (0,413 - 1,048)	
Điều kiện kinh tế	Nghèo/cận nghèo	5	1,2	1	0,668
	Ổn định	425	98,8	0,809 (0,306 - 2,134)	
Tạo ra thu nhập	Không	206	48	1	0,069
	Có	224	52	0,685 (0,455 - 1,030)	
Hiện đang sống một mình	Không	400	93,1	1	0,762
	Có	30	6,9	1,164 (0,435 - 3,116)	
Hiện đang mắc bệnh lý tim mạch	Không	313	72,9	1	0,016
	Có	117	27,1	2,342 (1,506 - 3,644)	
Đã biết về dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa	Không	337	78,4	1	0,819
	Có	93	21,6	1,051 (0,685 - 1,614)	
Đang sử dụng dịch vụ chăm sóc sức khỏe tim mạch từ xa	Không	403	93,7	1	0,621
	Có	27	6,3	1,851 (0,442 - 2,215)	
Khả năng tiếp cận thông tin	Khó khăn	158	36,7	1	<0,001
	Dễ dàng	272	63,3	2,285 (1,446 - 3,563)	

Các yếu tố liên quan đến nhu cầu sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa để chăm sóc sức khỏe được ghi nhận là: Tuổi ($p < 0,01$; OR (95% CI)=3,029 (1,120 - 8,190)), trình độ học vấn ($p = 0,021$; OR (95% CI)=1,090 (0,727 - 2,635)), tình trạng bệnh lý tim mạch đang mắc phải ($p = 0,016$; OR (95% CI)=2,342 (1,506 - 3,644)), khả năng tiếp cận thông tin ($p < 0,001$; OR(95%CI)= 2,285 (1,446 - 3,563)).

BÀN LUẬN

Thực trạng và nhu cầu sử dụng dịch vụ khám chữa bệnh từ xa cho dự phòng, điều trị, chăm sóc sức khỏe tim mạch

Nghiên cứu của chúng tôi được tiến hành trên nhóm đối tượng có độ tuổi trung bình là 41,2 trong đó, chỉ 28% là người cao tuổi nhưng tỷ lệ mắc bệnh tim mạch lên đến 27,1%. Tỷ lệ này cao hơn

so với thống kê của Tổ chức Y tế Thế giới tại các nước đang phát triển (21%) [3] và thống kê của Hội tim mạch Việt Nam năm 2019 (25%) [6]. Có thể thấy, nhóm bệnh lý tim mạch đang có xu hướng ngày càng trẻ hóa, tỷ lệ tăng huyết áp của người từ 25 tuổi trở lên tại Việt Nam những năm gần đây lên đến 47% [6] nhưng nhiều người vẫn còn rất thờ ơ, chủ quan với sức khỏe tim mạch của mình. Việc chăm sóc sức khỏe tim mạch cần được quan tâm bởi toàn xã hội chứ không nên chỉ ưu tiên, chú trọng cho nhóm người cao tuổi như trước đây.

21,6% người dân trong nghiên cứu này đã từng tiếp cận với dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa nhưng chỉ 6,3% hiện vẫn đang tiếp tục sử dụng hình thức này để chăm sóc sức khỏe tim mạch cho bản thân và gia đình. Tỷ lệ này thấp hơn so với kết quả thống kê tại Mỹ năm 2019 khi 70% người dân biết đến ứng dụng y học từ xa, trong đó 8% đã trải nghiệm mô hình này, 70% thường xuyên sử dụng các ứng dụng hoặc thiết bị hỗ trợ theo dõi sức khỏe cá nhân tại nhà [1]. Đa số đối tượng nghiên cứu biết đến dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa thông qua chính bác sĩ điều trị của họ (31,7%), kết quả này cũng được ghi nhận ở các tỉnh miền Trung năm 2020 khi nhân viên y tế được xem là nguồn cung cấp thông tin sức khỏe được biết đến và tin cậy nhất (73,6%) [5]. Có thể thấy, vai trò của nhân viên y tế trong tư vấn cho bệnh nhân là vô cùng quan trọng, đặc biệt, đối với những bệnh lý mãn tính nặng, đòi hỏi điều trị lâu dài, theo dõi liên tục như nhóm bệnh lý tim mạch. Hầu hết người dân cho rằng, khi điều trị bệnh lý tim mạch, họ đặt niềm tin rất cao vào bác sĩ. Như vậy, để phát triển hình thức chăm sóc sức khỏe tim mạch từ xa trong tương lai, bên cạnh việc tích cực tuyên truyền qua các phương tiện truyền thông, internet, cũng nên chú trọng vai trò của nhân viên y tế trong quá trình tư vấn, khám và hỗ trợ thông tin cho người bệnh. Đa phần người dân đã nhận thức được lợi ích của khám chữa bệnh từ xa, nhất là trong tình trạng dịch bệnh như hiện nay, việc tiếp xúc trực tiếp là vô cùng khó khăn, dịch vụ này hỗ trợ cho người dân rất nhiều trong việc theo dõi sức khỏe liên tục (các

chỉ số huyết áp, mạch, bác sĩ thăm khám định kỳ tại nhà cho các bệnh nhân nặng), điều trị tích cực bằng thuốc và đảm bảo an toàn trong phòng chống dịch bệnh (52,4%). Tuy nhiên, một số người dân vẫn nói rằng họ cảm thấy lo lắng về chất lượng của dịch vụ (32,9%) do không được bác sĩ trực tiếp thăm khám tại bệnh viện, lo lắng thiết cơ sở vật chất và hạn chế về công nghệ cũng như khó khăn trong việc kết nối với bác sĩ giỏi. Như đã nêu trên, bệnh lý tim mạch là các bệnh lý mãn tính nghiêm trọng, người bệnh thường có tâm lý lo lắng, nên khi sử dụng dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa, nhiều người vẫn còn cảm giác e ngại và chưa tin tưởng. Đây là bài toán mà ngành y tế phải giải quyết, muốn khám chữa bệnh từ xa phát huy giá trị, nhất là với nhóm người bệnh đang có nhu cầu chăm sóc tại nhà cao, cần nâng cao không những chất lượng dịch vụ mà còn phải phát triển chuyên môn, tinh thần của đội ngũ y bác sĩ tham gia mô hình.

Nghiên cứu của chúng tôi cũng đã cho kết quả đáng chú ý với 41,6% người dân mong muốn được trải nghiệm mô hình chăm sóc sức khỏe từ xa, tỷ lệ này tương đương với nghiên cứu tại Anh năm 2017 [2] và thấp hơn khảo sát tại Mỹ (66%) [1]. Chủ đề mong muốn được hỗ trợ nhất là dự phòng bệnh tật và biến chứng (69,8%), dịch vụ theo dõi sức khỏe liên tục (62,5%). Đáng chú ý, 37,9% người dân mong muốn được hỗ trợ về vấn đề tâm lý trong quá trình điều trị bệnh lý tim mạch thông qua mô hình chăm sóc sức khỏe từ xa. Đây là một gợi ý mới cho các nhà hoạch định chiến lược, để chăm sóc sức khỏe tim mạch toàn diện cho người dân, không nên chỉ quan tâm đến các biểu hiện cơ năng, thực thể mà nên kết hợp các liệu pháp tâm lý, dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa có thể đóng một vai trò quan trọng trong quá trình này.

Một số yếu tố liên quan đến nhu cầu chăm sóc sức khỏe tim mạch qua dịch vụ khám chữa bệnh từ xa

Tuổi là một trong các yếu tố ảnh hưởng đến nhu cầu sử dụng dịch vụ chăm sóc sức khỏe từ xa, người trẻ tuổi có xu hướng ưa chuộng sử dụng dịch

vụ này hơn gấp 3 lần so với nhóm người cao tuổi, kết quả tương tự cũng đã được ghi nhận tại Mỹ [1]. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng ghi nhận, trình độ học vấn, tình trạng bệnh lý tim mạch đang mắc phải và khả năng tiếp cận thông tin là các yếu tố ảnh hưởng đến nhu cầu sử dụng mô hình khám chữa bệnh từ xa cho chăm sóc sức khỏe tim mạch. Nhóm đối tượng có trình độ học vấn từ THPT trở lên có nhu cầu cao hơn 2 lần so với nhóm còn lại, nhóm đang mắc các bệnh lý tim mạch có nhu cầu cao gấp 2,342 lần và nhóm dễ dàng tiếp cận thông tin có nhu cầu cao gấp 2,285 lần. Kết quả này có thể giải thích bởi đặc tính văn hóa xã hội Việt Nam, nhóm người có kiến thức cao thường có xu hướng mong muốn được tìm hiểu và áp dụng kỹ thuật hiện đại, nhóm người mắc bệnh thường có nhu cầu được chăm sóc, quan tâm và theo dõi nhiều hơn nhóm người khỏe mạnh.

KẾT LUẬN

Mặc dù tỷ lệ tiếp cận mô hình khám chữa bệnh từ xa để chăm sóc sức khỏe tim mạch của người dân còn thấp và gặp nhiều khó khăn nhưng nhu cầu của họ tương đối lớn. Nhóm đối tượng trẻ tuổi, đang mắc các bệnh lý tim mạch và có khả năng tiếp cận thông tin dễ dàng có nhu cầu sử dụng dịch vụ cao hơn.

KIẾN NGHỊ

Chăm sóc sức khỏe tim mạch từ xa là mô hình có tính hiệu quả cao, nhất là trong khi dịch Covid-19 đang ngày càng có những chuyển biến phức tạp, cần thường xuyên tuyên truyền, vận động người dân ủng hộ và sử dụng dịch vụ, đồng thời cần nâng cao chất lượng dịch vụ, chất lượng chuyên môn không ngừng để đáp ứng nhu cầu của người dân.

ABSTRACT

Assessment of cardiovascular health care need through telemedicine of people in central Vietnam

Background: Cardiovascular disease requires continuous monitoring, long-term treatment and proactive prevention. In the period when the Covid-19 pandemic is creating great impacts on the whole world, it is extremely necessary to apply the telemedicine model to the heart health care process of people. necessary, contributing to ensuring the accessibility of medical services, maintaining the connection between doctors and patients, thereby improving the level of health coverage for the entire population.

Objectives: To describe the situation and needs of using telemedicine in the prevention, treatment and care of cardiovascular health of people in the central region of Vietnam and to identify factors related to the needs of cardiovascular health care through telemedicine service of research subjects.

Methods: A cross-sectional descriptive study was conducted from November 2020 to July 2021 on 430 people living in Hue city and Da Nang city, Vietnam by face-to-face interview.

Results: The average age of the study subjects was 41.2 ± 3.21 , 27.1% currently suffering from at least one cardiovascular disease, 21.6% have heard of telemedicine and 6.3% currently are using this service to take care of their heart health for themselves and their families. 47.6% of the participants wanted to use telemedicine for the treatment and prevention of cardiovascular diseases, the content of the most interest was the early signs of the disease and home treatments. Factors related to the demand are: age; literacy, current cardiovascular disease status and information access ability.

Conclusions: The demand for cardiovascular health care through telemedicine services is relatively high. Today, when the Covid-19 epidemic is having a negative impact on medical examination and treatment activities, the application of this form of care to promptly meet the needs of the community and ensure the continuity of the care system. Health is essential. everybody.

Keywords: Cardiovascular, demand, telemedicine.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Amerian Well Association (2019).** “Telehealth Index: 2019 Consumer Survey.” American health runs American Well .
2. **Lacktman N (2017).** “Telemedicine and Digital Health Survey.” *Foley & Lardner LLP* 21,5: 2-16.
3. **WHO (2017).** “Cardiovascular diseases (CVDs) Fact sheet.” Retrieved 07/07, 2021, from <https://www.who.int/health-topics/cardiovascular-diseases/>.
4. **WHO (2020).** Global Health Observatory data of telehealth. Geneva.
5. **Nguyễn Đắc Quỳnh Anh (2020).** “Thực trạng tìm kiếm thông tin sức khỏe và các yếu tố liên quan của người dân thành phố Huế.” *Tạp chí Y học dự phòng*, 30, 2-2020: 16-24.
6. **Nguyễn Lâm Việt (2019).** “Chương trình “Vì sức khỏe tim mạch”” Retrieved 10/07, 2021, from https://moh.gov.vn/diem-tin-y-te/-/asset_publisher/sqTagDPp4aRX/content/-iem-tin-y-te-ngay-13-6-2019.
7. **Tổ chức Y tế thế giới (2016).** Bệnh tim mạch (CVD) ở Việt Nam. Hà Nội, WHO.